

Η 'Ηπειρος πενθεί για τόν θάνατο του μεγάλου της τέκνου

Στις 2 Ιανουαρίου, όταν σταμάτησε να κτυπά η καρδιά του (μεγάλου) στην κυριολεξία άντρα και Ηπειρώτη, του Ευάγγελου Αβέρωφ — Τσοίτσα, η Ελλάδα ολόκληρη συγκλονίστηκε και δεν έμεινε πατριώτης — πέρα από πολιτικές πεποιθήσεις και ιδεολογίες — χωρίς να συγκινηθεί.

Για μάς τούς Ηπειρώτες, ο Ευάγγελος Αβέρωφ ήταν τό σύμβολο, ήταν η ίδια η 'Ηπειρος προσωποποιημένη, που την τίμησε στο έπακρο, όχι μόνο σαν πατριώτη, αλλά και σαν πολιτικό και άνθρωπο των γραμμάτων. Και έφθασε όλη η Ευρώπη να μιλά για Μέτσοδο και 'Ηπειρο, χάρη στη δική του απέραντη αγάπη για κάθε τι Ηπειρωτικό.

Ο Ευάγγελος Αβέρωφ — Τσοίτσα, ο πολιτικός και ο διανοούμενος, σφράγισε με την έντονη και μοναδική παρουσία του και την πνευματική του προσφορά, τη ζωή και την πορεία της Ελλάδας για περισσότερο από μισόν αιώνα.

Θά χρειαζόμασταν σελίδες ολόκληρες να γράψουμε για την δράση του, την πολιτική και πνευματική. Περιοριζόμαστε μόνο σε μία φράση, που συνήθιζε να λέει ο ιδρυτής μας, ο αξεχαστος Θανάσης Γκογκώνης, τον οποίον ο Ευ. Αβέρωφ ετίμας με την φίλια του για πολλές δεκαετίες: «Χάνει όποιος δεν τον έχει γνωρίσει από κοντά. Ο Αβέρωφ έχει πρωτερίματα, που λίγοι άνθρωποι έχουν στον κόσμο».

΄Ας φροντίσουμε, όλοι μαζί οι Ηπειρώτες, να κρατήσουμε ζωντανή τη μνήμη του, καθιερώνοντας την τέλεση ετήσιου πνευματικού μνημοσύνου, την πρώτη Κυριακή κάθε νέου χρόνου, τιμώντας το Μεγάλο μας Τέκνο, τον ανεπανάληπτο άνθρωπο και πολιτικό, τον Ευρωπαίο Ευπατριδή.

ΛΕΛΑ ΓΚΟΓΚΩΝΗ — ΑΜΠΑΖΗ

Η υποχώρηση της Σόφιας και η αποχώρηση της σοφίας

Χριστουγεννιάτικος μπουκάς για τούς Βορειοηπειρώτες αδελφούς μας η θάρρα-λέα δήλωση — ευχή του Υπουργού Εξωτερικών κ. Αντώνη Σαμαρά. Καί βίβη ικανοποίηση για όσους αγωνίζονται, εδώ και χρόνια, να διατηρήσουν το θέμα αυτό στην πρώτη γραμμή του Εθνικού ενδιαφέροντος, με επικεφαλής τον ακαταπόνητο Ιεράρχη Δρυϊνούπολεως, Πατριάρχη και Κονιτή κ. Σεβαστιανό.

Εκείνο, όμως, που ξεφάνισε σε την συντηρητική πλειοψηφία του απανταχού Ελληνισμού δεν ήταν τό μήνυμα που έδωσε ο κ. Σαμαράς προς δυνάστες και δικτατορμένους, αλλά τό μήνυμα πνευματικής συγχύσεως και εθνικής απολμής που μάς έστειλαν ορισμένοι πολιτικοί παράγοντες. Χωρίς να κινδυνεύουμε να κατηγορηθούμε για υπερπατριωτισμό, νομίζουμε ότι μπορούμε να κατατάξουμε σε δύο μεγάλες κατηγορίες τό επιτηρημένα που εκφράζονται, σχετικά με τό Βορειοηπειρωτικό και την αντιμετώπιση των Ελλήνων — Αλβανικών σχέσεων. Επιχειρήματα που σφυρηλατήθηκαν από πολιτικές και διπλωματικές διεργασίες και νοοτροπίες.

Μέ την ίδια απόφαση εγκρίθηκε η μελέτη από τη Διεύθυνση Αναστήλασης Βυζαντινών Μνημείων του υπ. Πολιτισμού.

Επίσης, δόθηκε εντολή εκπόνησης μελέτης και για τό Ναό Αγ. Αθανασίου, στο ομώνυμο Μοναστήρι του Βαθύριου.

Μέ την ίδια απόφαση εγκρίθηκε πίστωση από 1.590.000 δρχ. για τον αρχαιολογικό χώρο Ελέας, που βρίσκεται κοντά στην Κοινότητα Χρυσανής (Βελιανής) Παρνασσίδας.

Τέλος, τό υπ. Πολιτισμού χορήγησε δρχ. 200.000 στον Πολιτιστικό Σύλλογο Φιλιστών.

Συντήρηση μοναστηριών

ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ, 2/1

Τό Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απολλοτριώσεων (ΤΑΠΑ), στο οποίο είναι πρόεδρος ο Θεοπρωτός δικηγόρος Αθηνών κ. Γεώργ. Γκάσιος, ενέκρινε πίστωση 3.500.000 δραχμών για την προμήθεια υλικών, για την εκτέλεση εργασιών στον Ι. Ναό Αγ. Γεωργίου Μονής Καμίτσας Τσαματά και 300.000 δρχ. για προμήθεια υλικών για εργασίες στην Ι. Μονή Κοίμησης Θεοτόκου Γερομερίου Φιλιστών.

Η εκτέλεση των εργασιών θα πραγματοποιηθεί με αυτεπίστασια από την 8η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, δά-

Βόρειος 'Ηπειρος

Ειρήνη - Θρησκεία - Ελευθερία

Ένα Νέο Έτος, τό 1990, ανοίγει την αυλαία του στο θέατρο της αιωνιότητας, ενώ ένα άλλο, κουρασμένο από τό τεράστιο φορτίο ποικίλων γεγονότων, ευτυχών και οδυνηρών, αποσύρεται διά παντός, προς τό χάος. Ποιός ξέρει τί θα προκύψει στο τέλος από την μυστική σύγκρουση μεταξύ Μνήμης και Λήθης για κάθε έναν από εμάς, για τό κράτη και τούς λαούς, για την Ιστορία...

Όπως κάθε παραμονή Πρωτοχρονιάς, έτσι και κατά την ανατολή του 1990, προβάλλει σε παγκόσμια κλίμακα ένα αγωνιώδες ερώτημα: «Τί θα φέρει για την ανθρωπότητα ο Νέος Χρόνος»; Γιατί, πέρα από τίς φιλοδοξίες και επιδιώξεις και πέρα από τό προσωπικά του καθενός όνειρα, τίς ελπίδες και τούς πόθους, υπάρχει η κοινή, η καθολική απορία — για τί μοίρα όλων των επί γης ανθρώπων και εκείνων που έχουν ανάγκη ν' αλλάξει αυτή η μοίρα με τί χάρη του φωτός και εκείνων ωστόσο, που νομίζουν ότι εξασφάλισαν τί δύναμη του ισχυρότερου, για να κρατούν υπό τό πέλμα τους τό περνωμένο των πολλών. Δύσκολη η προφητεία, επικουρική η αισιοδοξία, απαραίτητη η προσπάθεια.

Θά διευκολυνθούν, όμως, και οι τρεις αυτές δυνάμεις στο έργο τους, αν μελετηθεί η πάσης φύσεως προσφορά του απελθόντος χρόνου και αν, με δεδομένα ωριαμένα συμπεράσματα, εξαχθούν κάποιες σταθερές προσδοκίες. Διότι τίποτε δεν γίνεται ως διά μαγείας ή από την εμφάνιση του «από μηχανής Θεού». Και τού προηγούμενου ερωτήματος προηγείται ένα άλλο: «Τί μάς αφήνει σαν κληρονομιά τό 1989»;

Πολλά τά γεγονότα, τά διεθνή και τά Ελληνικά, που καλούνται τίς 365 μέρες του δύσκολου αυτού έτους. Άλλα, σαν φυσική ή αφύσικη συνέχεια των προηγούμενων και άλλα, σαν απροσδόκητες εκπλήξεις, που δίνουν λαβήν είτε για ωραίους οραματισμούς υπέρ της ολόκληρης του κόσμου, είτε για μελαγχολικούς προβληματισμούς, επί μέρους και εν γένει. Σ' έναν πάντως απολογισμό παίζουν ρόλο μόνο τά κεφαλαίωδη πράγματα. Και αυτά αντλή κανείς χρήσιμες σκέψεις και κάπως σταθερότερες προοπτικές.

Τί μάς άφησε, λοιπόν, τό 1989;

Στή μία όχθη αυτού, εξακολουθεί και σήμερα ακόμη η αναταραχή με διάφορες μορφές και προδέσεις, είναι μία κληρονομία. Χαρακτηριστικό γνώρισμά του τά στρατιωτικά κινήματα, οι λαϊκές εξεγέρσεις, η προσωποκρατία, ο απεργιακός σάλος κ.ά. Κρίσεις καθεστώτων στις Κεντρικές και Νοτιώτερες Πολιτείες της Αμερικής και αλλού.

Στην άλλη όχθη του 1989, πέρα από τά γνωστά εσωτερικά γεγονότα της χώρας μας, έχουμε και πρόσφατα ραγδαία γεγονότα, που διαδραματίστηκαν στις Ανατολικές χώρες, στην Ανατολική Ευρώπη και προπαντός τό τεράστιο γεγονός που πραγματοποιήθηκε σε μία φίλη Βαλκανική χώρα, τη Ρουμανία, από τό στυγνό καθεστώς ενός αιμοσταγούς Σταλινικού δικτάτορα, του Νικολάε Τσαουσέσκου, που επί 24 χρόνια κατείχε και τυράννησε τό λαό του, καταδικάζοντάς τον σε πείνα, φτώχεια, κατατρεγμό και βασανιστήρια. Μετά από τόσα χρόνια μαρτυρικής ζωής του Ρουμανικού λαού, εννιά μέρες πρό των Χριστουγέννων και ενώ τά άλλα Ανατολικά και Βαλκανικά κράτη εύρισκαν ειρηνική τό δρόμο τους, στο Βουκουρέστι και στην ηρωική πόλη Τιμisoάρα, η αθεολογική αιματοχυσία έφερε την ελευθερία. Ποτέ και πούθενά δεν έχει εναγίνεϊ τέτοια μεγάλη αλλαγή μέσα σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα και, μάλιστα, σ' ένα τόσο σκληρό, τόσο σκληρωμένο και τόσο αδικητικό καθεστώς.

Έτσι, τώρα, χωρίς με σταλινικό καθεστώς παραμένουν η μακρινή Κίνα και τό τσακάλι των Βαλκανίων, ο θρησκαός και άθεος δικτάτορας και διάδοχος του Εννέρ Χότζα, Ραμίζ Αλία.

Τό γεγονός, όμως, της τελευταίας εβδομάδας του Δεκεμβρίου του 1989 ήταν οι φωτιές που άναψε στην Οικουμενική Κυβέρνηση Ζολώτα μία φαινομενικά «αθά» και μέ έντονη τη συνειδησιακή φόρτιση «ευχή» τού υπουργού Εξωτερικών Αντώνη Σαμαρά, για την Ελληνική μειονότητα στην Αλβανία. Πράγματι, η λεδέντικη

αυτή δήλωση Σαμαρά, η πρώτη μέχρι σήμερα δήλωση από επίσημο χείλη, προκάλεσε ομολογούμενες οκρίτημα Εθνικής ανατάσεως για τά θρησκευτικά δικαιώματα των αδελφών μας Βορειοηπειρωτών, που καταπατούνται θάνατος από τεσσάρωνταπενταετίες περίπου, από τό θόρβρο και τυραννικό καθεστώς της Αλβανίας. Η ευχή τού Αντώνη Σαμαρά για «Ελεύθερα Χριστούγεννα και σπή Βόρειο 'Ηπειρο», ύψωσε φωνή διαμαρτυρίας εναντίον του από δύο κόμματα που σπηρίζουν την οικουμενική Κυβέρνηση Ζολώτα, ευτυχώς χωρίς μέχρι αυτή τη στιγμή που γράφεται τό παρόν κείμενο να προκύψει Κυβερνητική κρίση. Τούτο απεφεύχθη απ' ενός διότι ο Κυβερνητικός εκπρόσωπος πρόβη σε διευκρινιστικές ανακοινώσεις, και απ' έτέρου διότι ο αρχηγός της Ν.Δ. κ. Κ. Μητσότακης κάλυψε αμέσως τόν κ. Σαμαρά, δηλώνοντας μεταδύ άλλων τά ελπίς: Υπόχομαι στούς Έλληνες της Αλβανίας να παλέψω για ν' αποκτήσουν όλα εκείνα που για μάς είναι αυτονόητα.

Τά αισιοδοξα μηνύματα που φέρει τό Νέον Έτος 1990 για τούς αδελφούς μας Βορειοηπειρώτες, περιέχονται σε φράσεις και παραγράφους των Αθηναϊκών εφημερίδων, όπως: «Αρχίζουμε αγώνα για τούς αδελφούς μας Βορειοηπειρώτες». «Η Αλβανία, ένας νάνος ακηδεμόνευτος». «Νά εξασφαλιστούν τά δικαιώματα της Ελληνικής μειονότητας». «Η Β. 'Ηπειρος επίκεντρο της Εξωτερικής πολιτικής». «Διόρθωμα από την Αλβανία για τίς δηλώσεις Σαμαρά». «Σύσκεψη των 3 Αρχηγών της Οικουμενικής για τί Βορειοηπειρωτικούς». «Οι υπουργοί δεν είναι ανδρείκελα τονίζει ο Σαμαράς». «Ο λαός πήρε τό μήνυμα λέει ο Σαμαράς και ο φιλελεύθερος άνεμος που πνέει στην Ευρώπη μας δείχνει τό δρόμο». Γράφει πολλά ο Αθηναϊκός Τύπος, χωρίς να προφητεύει βέβαια, αλλά ο Ελληνικός λαός και εμείς οι ελεύθεροι αλύτρωτοι Βορειοηπειρώτες, μαζί με τον χειμαζόμενο Βορειοηπειρωτικό λαό, άς στρέψουμε ευλαδικά και με πίστη τό βλέμμα μας προς τόν γεννηθέντα Χριστό και άς ελπιζουμε.

Τό 1990 θά είναι ευτυχισμένο για όλη την Οικουμένη. ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΠΕΤΤΟΣ

Η υποχώρηση της Σόφιας και η αποχώρηση της σοφίας

Τού συνεργάτη μας κ. ΚΩΝ. ΧΟΛΕΒΑ

ες δεκαετίες και πήραν την σημερινή μορφή τους, κατά τά τελευταία 8 περίπου χρόνια, οπότε και κορυφώθηκε ο αγώνας των Ελλαδικών και Αποδημικών υποστηρικτών της Βορείου Ηπείρου.

1. Θέση μαχητική. Από τούς αντιπάλους της κατηγορείται ως «επιτολόμε» ή «μετριοπαθής» ως «επιστημονική» απρόσεκτη. Οι οπαδοί αυτής της θέσης πιστεύουν ότι μόνο με πανεθνική κινητοποίηση, με αξιοποίηση όλων των ειρηνικών μέσων και προπαγανδιστικών μηχανισμών και με τοποθέτηση του θέματος σε όλα τά Διεθνή Βήματα και στα σημαντικότερα μέσα ενημέρωσης, μπορεί να πιεσθεί η Αλβανία να άρει τις υποχωρήσεις, άς προς τά δικαιώματα των Βορειοηπειρωτών.

Η θέση αυτή επικρίνεται από τούς αντιθέτους με τό επι-

χειρήμα ότι «έτσι πεισμώνει τό Αλβανικό καθεστώς και μειώνονται οι δυνατότητες παραχώρησης προς τούς Βορειοηπειρώτες». Όμως, οι υποστηρικτές της μαχητικής απόφασης βρίσκουν προσφάτως θετική συμμετοχή από ένα σημαντικό γεγονός Παμβαλκανικής διαστάσεως, που έχει πολύ λές ομοιότητες με τό Βορειοηπειρωτικό πρόβλημα. Συγκεκριμένα, η Βουλγαρική κυβέρνηση μετά από μαχητική και έντονη κινητοποίηση της Τουρκικής προπαγάνδας και διπλωματίας, αναγκάστηκε να υποχωρήσει στο θέμα της Μουσουλμανικής μειονότητας. Η Σόφια υπεχώρησε ακριβώς επειδή η Αλβανία χρησιμοποίησε μαχητικές μεθόδους. Δεν υπήρξε διεθνές θέμα ή έγκυρο έντυπο να μην αξιοποιηθεί από την γείτονα Τουρκία για προβολή των δικαιωμάτων της Μουσουλμανικής μειονότητας στην Βουλγαρία. Η μαχη-

Νέα προσφορά αγάπης του κ. Λευτέρη Μαντζίκα

Συνεχίζοντας την υπόσχεσή του για την οικονομική ενίσχυσή μας στο κείμενο της «Στέγης» μας και, ειδικότερα, την υποστήριξη των πριόν αιθουσών διδασκαλίας 80 τ.μ. περίπου, ο γνωστός συμπατριώτης μας κ. Ελευθ. Μαντζίκας κατέθεσε στο Λισμό μας της Εθνικής Τραπεζής Ελλάδος, και άλλα δύο εκατομμύρια δραχμές, με την προοπτική κατεβείσε και των υπολοίπων, που θά απαιτηθούν για την αποπεράτωσή τους.

Η «Μάνη» τού Πατριάρχου εκκρίνει και δημόσια τις θερμές ευχαριστίες της, επαναλαμβάνοντας την υπόσχεση ότι ο χώρος αυτός, θά ονομασθεί «ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΚΑΙ ΜΑΡΙΝΑΣ ΜΑΝΤΖΙΚΑ» και εύχεται με την ευκαιρία τού νέου έτους, υγεία και μακροχρόνια στην ίδια και την οικογένειά του.

Τό Διοικ. Συμβούλιο της «ΜΑΝΑΣ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ»

Ψήφισμα διαμαρτυρίας του Δήμου Αθηναίων

Τό Δημοτικό Συμβούλιο τού Δήμου Αθηναίων, κατά την συνεδρίαση του στις 22.12.1989, μετά από πρόταση τού Ηπειρωτικού Δημοτικού Συμβουλίου κ. ΓΙΑΝΝΗ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ, πολιτευτού της Νέας Δημοκρατίας στην Β' Αθηνών, ενέκρινε τό ακόλουθο ψήφισμα:

1. Καταδικάζει την απάνθρωπη μεταχείριση και τόν θάνατο των τεσσάρων (4) Βορειοηπειρωτών αδελφών Πράσου, από τό τυραννικό Αλβανικό καθεστώς, τόν περσιμένο Οκτώβριο, γιατί επεχείρησαν να εγκαταλείψουν την Αλβανία και να καταφύγουν στην Ελλάδα.

2. Διαμαρτυρείται προς τούς Διεθνείς Οργανισμούς και όλα τά Κράτη τού Κόσμου για την συνεχόμενη απροκαύπητη καταπίεση των στοιχειωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Βορειοηπειρωτών από τό Αλβανικό καθεστώς, και

3. Προσκαλεί όλες τίς Κυβερνήσεις τού Κόσμου να ασκήσουν την επιρροή τους, προκειμένου να κατοχυρωθούν και στην Αλβανία τά στοιχειώδη ανθρωπίνια δικαιώματα, όπως αυτά καθορίζονται από τόν καταστατικό χάρτη τού Ο.Η.Ε.

— ★ —

Για τό ίδιο θέμα, ψηφίσματα διαμαρτυρίας εξέδωσαν ε-

Μοναδικός στόχος των Αλβανών

Η εξαθλίωση και διάβρωση της Ελληνικής μας μειονότητας

ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ ΜΑΣ Γ. Χ. Π.

Στά προηγούμενα άρθρα μας περιγράψαμε λεπτομερώς τά ποικίλα και διάφορα μέτρα, τά οποία έχουν θέσει σε εφαρμογή κατά καιρούς οι ηγήτορες της Αλβανίας, κατά τίς Ελληνικές Μειονότητες, με μοναδικό και αποκλειστικό σκοπό την εξαθλίωση και αφομοίωσή της. Αυτά ήταν και εξακολουθεί να είναι ο στόχος και τού σημερινού σκληρού πυρήνα της Αλβανίας τού Ραμίζ Αλία, διδόχου τού Εμβέρ Χότζα. Η διάβρωση της Ελληνικής Μειονότητας στην Αλβανία γίνεται κυρίως και διά τού σχολείου, κατά κατάφωρη παράδοση της γνωμιστεύσεως τού Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης τού έτους 1935, γνωμιστεύση την οποία παραβίνει και αγνοεί εντελώς η Αλβανία, αλλά εκ παραλλήλου κανένας εκ των επισήμων Ελλήνων ούτε επικρίνεται, ούτε και μνημονεύει.

Θέτουμε, λοιπόν, τό ερώτημα και περιμένουμε μία απάντηση από τούς σοφούς τών Τυράνων: Είχε τό δικαίωμα ο Εμβέρ Χότζα να δημεύσει τίς γαίες των Ελλήνων μειονοτήτων, τίς οποίες είχαν αγοράσει από τούς Αλβανούς γαιοκτήμονες με χρυσά νομίσματα; Ποιός ο σκοπός της

δημεύσεως αυτής; Μήπως άραγε έχει σχέση με την γνωμιστεύση τού διαρκούς διαπαικτικού δικαστηρίου της Χάγης για τά ελληνικά μειονοτικά σχολεία στην Αλβανία; Άς ευχαριστήσουν να μάς απαντήσουν.

Απαντούν οι Αλβανοί ηγήτορες, άν νομίζουν ότι απο-

ΚΕΝΤΡΟ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑ

Σύμφωνα με τηλεγράφημα που έστειλε στο Διμή Φιλίππιδας ο γεν. γραμματέας τού υπ. Υγείας και Πρόνοιας, θά ιδρυθεί στη Φιλίππιαδα Κέντρο Υγείας. Τό Κέντρο αυτό θά εξυπηρετήσει όλες τίς κοινότητες της περιοχής.

17,5 ΕΚΑΤ. ΓΙΑ ΕΡΓΑ ΣΤΟ ΚΑΣΤΡΟ

Τό ποσό των 17,5 εκατομ. δραχμών δόθηκε στο Διμή Ιωαννίνων από τό πρόγραμμα «ΕΤΕΡΠΙΣ», για την αποπεράτωση έργων στο Κάστρο.

